

- 1 Høringsutkast nr. 1, frist 4. desember 2022.
- 2 Fylkesvalgprogram Trøndelag Venstre 2023-2027

3 **Vi tar Trøndelag framover**

4 **Innledning**

5 Venstre er Norges sosialliberale parti. Liberal politikk kombinerer personlig frihet
6 med ansvar for fellesskapet.

7 Vi har en sterk tro på menneskets skaperevne, kreativitet og ansvarsfølelse.
8 Mennesker som gis frihet er best i stand til å ta ansvar for seg selv, sine
9 medmennesker og livsgrunnlaget til våre etterkommere.

10 For å gi folk gode tjenester og skape lokal utvikling, er lokal frihet bedre enn
11 statlig detaljstyring og øremerking. Samtidig gjør natur- og klimakrisen det
12 nødvendig med strenge og forpliktende nasjonale og internasjonale avtaler om
13 sterkere vern av natur og kraftigere kutt i klimautslipp.

14 Venstre tar Trøndelag framover!

15 **Klima, miljø og areal**

16 Klimakampen er i bunn og grunn en frihetskamp. Det handler om å gi barna
17 mulighet til å leve gode og trygge liv nå og i framtida. Venstre mener at vern av
18 matjord, natur – og kulturverdier må komme først og være premiss for vekst og
19 utvikling. Arealendringer er den største trusselen mot naturen. Venstre vil ta vare
20 på mer natur lokalt, og stramme inn arealpolitikken for å hindre ytterligere
21 nedbygging.

22 For å sikre nærhet til arbeidsmarked, utdanningstilbud, servicepunkt og
23 kompetansesenter, ønsker Venstre å styrke regionsentrene rundt om i fylket.
24 Regionsentre er byer og større tettsteder som virker som en drivkraft for
25 regionen rundt. Gjennom å samle kompetanse, kultur og utdanning motvirker vi
26 sentralisering, ved å sikre nærhet til tilbudet for de som bor i mindre bygder rundt
27 regionsentrene.

28 Fritidsbebyggelse legger et stort press på areal. Trøndelag har tusenvis av
29 regulerte, men ubebygde, hyttetomter. Da er det ikke nødvendig å bygge ut enda
30 flere områder. Venstre vil ha en kritisk gjennomgang av om noen av de ubebygde
31 hytteområdene kan tilbakeføres. Vi vil også sette krav til energi og avløp for nye
32 hytter.

33 Fylkeskommunene står for en stor andel av innkjøpene i Norge. Ved å stille
34 strenge klima- og miljøkrav i anskaffelsene kan vi oppnå store utslippskutt og
35 bidra til at grønne produkter og tjenester kommer inn på markedet. De mest
36 bærekraftige byggene er de som allerede finnes. Derfor vil vi rehabilitere og
37 gjenbruke eksisterende bygg framfor å rive og bygge nytt.

38 Selv om vi lykkes med å redusere utslippene, må fylkeskommunene forberede seg
39 på at vi vil få mer ekstremvær. Venstre vil derfor at fylkeskommunene skal
40 prioritere klimatilpasning. Tiltak som gjenåpning av bekker og vassdrag,
41 flomsikring, og rehabilitering av natur vil bidra til å beskytte verdifull infrastruktur,
42 og er bra for folk og natur. Utfordringene knyttet til marin forsøpling er enorme,
43 og Venstre vil fortsette innsatsen mot plast på avveie både til lands og til vanns.
44 Venstre vil:

- 45 • Innføre arealregnskap og naturbudsjett i fylkeskommunene
- 46 • Vektlegge natur- og kulturverdier i reguleringsaker og føre en stram
47 dispensasjonspraksis der det dreier seg om naturarealer
- 48 • Fortette langs kollektivakser i byer og tettsteder
- 49 • Sørge for en god balanse mellom klima- og miljøvennlig boligutvikling og
50 ivaretagelse av kulturvern og kulturminner
- 51 • Støtte 90 km/t framfor 110 km/t-standard på veger for å redusere tap av
52 matjord
- 53 • Begrense naturinngrepene ved utbygging av nye veganlegg og stille krav
54 om erstatningsarealer ved tap av verdifull natur
- 55 • Sikre tilgang til lokale bymarker, utfartsområder og turveier
- 56 • Bruke naturrestaurering som kompensierende tiltak, for eksempel
57 bekkeåpning, i forbindelse med offentlige byggeprosjekter som medfører
58 arealendringer
- 59 • Etablere karbonfangst- og lagring på alle større punktutslipp, blant annet
60 på avfalls- og forbrenningsanlegg som på Heggstadmoen, der det er mulig.
- 61 • At klimagevinsten i rehabilitering framfor rivning alltid skal vurderes i
62 eiendomsprosjekter
- 63 • Stille krav om streng klima- og miljøsertifisering av alle nye bygg
- 64 • Vurdere opprettelse av Rensfjellheimen nasjonalpark
- 65 • Videreføre og styrke arbeidet med plast på avveie
- 66 • Innføre strengere krav for å begrense de negative effektene av
67 hytteutbygginger
- 68 • Forby all nedbygging av myr
- 69 • Sikre videre vern av de verna vassdragene i Trøndelag

70 Utdanning og kompetanse

71 Kunnskap og kompetanse gir enkeltmennesket frihet. Venstre vil gi mer valgfrihet
72 og kontroll til den enkelte elev, siden vi vet at dette fører til mer motivasjon, mer
73 læring, og dermed flere som fullfører videregående.

74 Den største utfordringen for videregående opplæring i Trøndelag er den skjeve
75 elevtallsutviklingen. Elevtallene kommer til å gå ned alle andre steder enn i
76 Trondheimsområdet. Dermed vil det bli en stor utfordring å finne en balansert
77 tilbudsstruktur som både sikrer et variert utdanningstilbud i hele fylket, samtidig
78 som man har tilstrekkelig antall elever for å ha faglig kvalitet og godt psykososialt
79 miljø. Venstre ønsker fortsatt skoler i hele fylket, og det er viktigere å sikre god
80 kvalitet på de utdanningstilbudene som settes i gang enn at alle skolene skal tilby

81 bredest mulig fagtilbud. Skolekapasiteten i Trondheim må være dimensjonert for
82 de store ungdomskullene som kommer der.

83 Venstre mener at det er viktig at den enkelte eleven skal ha muligheten til å velge
84 en annen skole enn sin nærscole. Fritt skolevalg kan kombineres med en
85 reisetidsgaranti slik at ingen vil måtte reise uforholdsmessig langt eller flytte på
86 hybel, dersom de ikke ønsker det.

87 For å sikre høy kvalitet i videregående skole, må læreren i det enkelte
88 klasserommet ha forutsetning og mulighet til å gi elevene god undervisning.
89 Dette innebærer at vi må fortsette å tilby lærere videreutdanning og
90 kompetansepåfyll. Venstre ønsker også å tilby en lærerspesialistordning, hvor de
91 lærerne som ønsker kan få ytterligere karriereutvikling i klasserommet.

92 For at elevene skal føle seg ivaretatt i skolehverdagen, trengs det flere viktige
93 yrker enn læreren. Vi trenger blant annet flere helsesykepleiere, miljøterapeuter,
94 karriereveiledere, rådgivere og skolepsykologer slik at skolen har et lag av
95 voksenpersoner som kan møte eleven på flere aspekter av livet enn bare det
96 faglige. Det systematiske arbeidet for å sikre lærlingeplasser for alle må styrkes.
97 Samtidig må vi sikre at elever som av ulike grunner ikke får lærlingeplass får et
98 bedre tilbud enn i dag. De må få en oppfølging som gjør at de kan fullføre
99 utdannelsen sin på en god måte.

100 Skolen er en viktig arena for læring og integrering. Å kunne norsk er viktig for å
101 fullføre og bestå all utdanning. Norsk kunnskap er også avgjørende for å få en
102 varig tilknytning til det norske samfunnet, arbeidsliv og samfunnsliv.

103 Kunnskapspåfyll er viktig hele livet, og Venstre ønsker derfor både unge og
104 voksne elever i den videregående skolen. For å gjøre det lettere å ta desentralisert
105 utdanning, vil Venstre at fylkeskommunen skal lede an i et samarbeid mellom
106 NORD Universitet, NTNU og de videregående skolene. Gjennom å bruke de
107 videregående skolene som utdanningsssenter, også for voksne som tar
108 desentralisert høyere utdanning, kan vi skape studiemiljøer rundt om i hele fylket.

109 De høyere yrkesfaglige skolene (tidligere fagskolene) er solide og relevante
110 yrkesrettede alternativ til høgskole. Disse skolene utdanner kandidater med den
111 kompetansen som etterspørres, og vil bli enda viktigere i framtida når behovene i
112 arbeidslivet blir mer sammensatt.

113 Venstre vil:

- 114 • Innføre fritt skolevalg med reisegaranti i hele fylket
- 115 • Åpne for elever fra nabokommuner i andre fylker kan få plass ved
116 videregående skoler i Trøndelag
- 117 • Gjøre det lettere for elever på ungdomsskolen å ta fag på videregående
118 nivå
- 119 • Støtte innføring av norm for lærertetthet i videregående skole
- 120 • Øke andelen lektorer i videregående skole gjennom rekruttering og
121 videreutdanning
- 122 • Ha tilstrekkelig personale for godt psykososialt skolemiljø

- 123 • Videreføre tilgang til gratis bind og tamponger i videregående skoler
- 124 • Øke antallet tilgjengelige læreplasser, spesielt innenfor helse- og
- 125 omsorgsfag
- 126 • Jobbe for at de videregående skolene blir «dysleksivennlig skole», som
- 127 Olav Duun og Ole Vig vgs
- 128 • Videreføre 3-årig løp for agronomer istedenfor innføring av 2+2 år
- 129 • Trøndelagsmodellen skal videreføres og inkludere enda flere unge i
- 130 utenforskap
- 131 • Styrke den høyere yrkesfaglige utdanningen (fagskolen)
- 132 • Arbeide for å øke lærlingetilskuddet, samt stille krav om lærlinger i
- 133 fylkeskommunale anbudsprosesser
- 134 • Sikre systematisk oppfølging av elever som bor på hybel og sikre sosiale
- 135 arenaer for borteboere i hele Trøndelag
- 136 • Gjøre det lettere å ta desentralisert høyere utdanning, gjennom et
- 137 samarbeid mellom universitetene og de videregående skolene
- 138 • Støtte etablering av flere folkehøyskoler i Trøndelag, for eksempel på
- 139 Røros

140 **Kollektivtransport**

141 Venstre vil sikre et fleksibelt, funksjonelt og miljøvennlig kollektivtilbud i
142 Trøndelag. Vi vil ha billigere og raskere buss og tog. Venstre vil øke midlene som
143 er tilgjengelig ved å øke antallet passasjerer og dermed billettsalg. Bruk av
144 fleksibel transport må utvides, og vi vil ikke tilbake til den tiden da det kjørte
145 store, tomme busser rundt om i Trøndelag. Det trengs bedre samordning slik at
146 man lettere kan kombinere ulike former for transportformer, for eksempel buss
147 og tog. Billettprisene på Trønderbanen må ikke få uønska utslag ved reiser inn og
148 ut av Miljøpakkesonen.

149 Trønderbanen må få kvartersfrekvens mellom Trondheim og Stjørdal, halvtimes
150 frekvens mellom Melhus og Steinkjer, og timesfrekvens mellom Støren og Grong.
151 Oslo - Trondheim er en av Norges mest brukte flyruter. Dovrebanen må kunne ta
152 over en del av denne flyreisningen, ved at togtilbudet blir hyppigere, billigere og
153 mer komfortabelt. Spesielt må sovekupékapasiteten utvides. Nå når
154 Meråkerbanen er elektrifisert, må det internasjonale togtilbudet via Sverige
155 utvides til å bli en reell konkurrent til å fly. På alle banene må det sikres
156 tilstrekkelig internettkapasitet til å kunne arbeide underveis.

157 Vedtatte prosjekter i Miljøpakken i Trondheimsregionen må gjennomføres
158 raskere. Bussene må effektivt fram samtidig som gatene blir trivelige. Venstre vil
159 ha ekstern vurdering av måloppnåelse for prosjekt og tiltak i Miljøpakken.

160 Venstre mener sammenhengende sykkelveger er viktig i alle regionsentra for å gi
161 flere muligheten til å bruke sykkel som transportmiddel.

162 Venstre ønsker å holde på ambisjonen om nullutslipps hurtigbåter og ferjer i
163 kommende anbud. Vi ønsker også å utvide kapasitet og rutetilbud for båt- og
164 ferjesamband, samt å sikre fastboende prioritet på ruter som blir gratis for alle
165 reisende.

166 Venstre vil:

- 167 • Redusere prisene for enkeltbilletter i kollektivtransporten
- 168 • Utvide studentrabatten
- 169 • Innføre regionalt ungdomskort i kollektivtransporten
- 170 • Jobbe for å redusere månedskortpris på tog også utenfor
- 171 Miljøpakkeområdet
- 172 • Åpne for å bruke tog som skoleskyss
- 173 • Jobbe for bedre plass til sykkel på tog og flere sovekupeer
- 174 • Videreutvikle tilbringertjeneste og fleksibel transport, samt markedsføre
- 175 tilbudene bedre
- 176 • arbeide for at trekantsambandet Trondheim – Rørvik – Namsos blir en
- 177 testarena for elektrifisering og autonomi i lufta
- 178 • Styrke samarbeidet om skolereiser og helsereiser, for å bidra til en
- 179 levedyktig drosjenæring i distriktene
- 180 • Sikre kapasitet og utvidet rutetilbud på ferjesambandene
- 181 • Etablere sammenhengende sykkelveinett i byene og regionsentra
- 182 • Sørge for sykkelparkering og Park & Ride ved viktige kollektiv- og
- 183 trafikknutepunkt
- 184 • Sikre gode arbeidsforhold for sjåførere og førere, og stimulere til økt
- 185 rekruttering til sjåføreryrket

186 Veg

187 Dårlige fylkesveger nå er den største uløste utfordringen som Trøndelag
188 fylkeskommune må ta tak i. Å la vegnettet vårt fortsette å forfalle er ikke
189 bærekraftig. Klimaendringer og ekstremvær herjer allerede med vegene våre.
190 Dårlige veger tåler ikke dårlig vær. Vegkapitalen vår skylles bokstavelig talt ut hvis
191 vi ikke gjør noe med vedlikeholdsetterslepet. Det betyr i praksis isolerte grender,
192 rasfare, redusert trafikksikkerhet, farlig skoleveg, lange omkjøringer (og mer
193 utslipp) og redusert konkurransekraft for trøndersk næringsliv. Det dårlige
194 fylkesvegnettet gir store merkostnader for brukerne. Blant annet slites melkebiler
195 raskere og kostnaden på inntransport av melk blir unødvendig dyr.

196 Venstre ønsker en gjennomgang av hvilke fylkesveger som bør overføres til
197 kommuner for å styrke lokaldemokratisk innflytelse og for mer helhetlig og
198 forenklet planlegging av viktige hovedårer i byene. Dette gjelder ikke kun i
199 Trondheim, men også bla. Levanger og Steinkjer. Disse vegene var for en stor del
200 riksveger fram til for cirka ti år siden.

201 En mer effektiv fylkesveg Skagakorsen–Namsos vil gi folk i Ytre Namdal kortere
202 veg til sykehuset sitt, og bidrar til å knytte sammen Nærøysund og Namsos som
203 bo- og arbeidsmarkedsregion. Trolla – Flakk er den mest rasutsatte fylkesvegen i
204 hele Trøndelag. Ny veg med tunnel må bygges både ut fra rassikring og ut fra at
205 det er en svært trafikkert ulykkestrekning. Venstre vil teste ut nye
206 samarbeidsmetoder for å realisere mer veg for pengene. Et eksempel kan være at
207 man ved utsprenging av stein langs fylkesveg 720 forbedrer trafikksikkerheten,

208 samtidig som man får masser som kan brukes til utfylling av industriområdet på
209 Tjuin.

210 Venstre vil:

- 211 • Vesentlig redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegene
- 212 • Lage en forpliktende tiårsplan for fornying og vedlikehold av fylkesvegene
- 213 • Åpne for et prøveprosjekt der kommuner som ønsker det tar over
214 eierskapet til sentrale gater som nå er fylkesveg
- 215 • Sikre elbilfordelene for bileiere også i distriktene, ved å gå inn for maksimal
216 tillatt rabatt i bomplasseringer
- 217 • Prioritere gang- og sykkelveger der det i dag kjøres skoleskyss med
218 bakgrunn i farlig skoleveg

219 **Næringsutvikling og moderne distriktspolitikk**

220 Gode, trygge og varierte arbeidsmuligheter er sentralt for å sikre bosetting i hele
221 fylket. Derfor er Venstres viktigste samarbeidspartnere i arbeidet for et godt
222 lokalsamfunn gründere og lokale bedrifter. Gjennom å legge til rette for at folk
223 med gode ideer skal kunne skape en arbeidsplass til seg selv, og kanskje flere,
224 sørger vi for et mangfoldig arbeidsmarked i hele Trøndelag.

225 Gjennom å benytte oss av våre naturgitte fortrinn, har Trøndelag blitt ledende
226 innenfor matproduksjon. Dette sikrer både god mat og viktige arbeidsplasser i
227 fylket vårt. Venstre vil gå i bresjen for at det skal lønne seg for matprodusenter å
228 omstille produksjonen sin i en mer bærekraftig retning med god dyrevelferd.

229 Venstre vil prioritere de grasbaserte produksjonene på de store og ressursrike
230 jordbruksarealene i Trøndelag. I tillegg vil de gi mulighet til utnytting av våre
231 omfattende utmarksbeiter, noe som vil bidra til å øke produksjonsgrunnlaget i
232 næringen og redusert gjengroing.

233 Venstre mener at vi må ta vare på verdifulle seterdaler med vern på landbrukets
234 premisser og som motvekt mot det store utbyggingspresset. Vi mener at
235 landskapsskjøtsel må bli en del av inntekten til bonden. Da får vi utnyttet de gode
236 ressursene i utmarka i tillegg til å sikre artsmangfoldet som finnes i beitemark.
237 Utmarkstilskuddet og setertilskuddet bør dobles slik at produktivitetstapet ved å
238 ha dyr på seter dekkes.

239 Venstres mål er at havbruksnæringen i Trøndelag skal være en lønnsom og
240 miljøvennlig storprodusent av mat. Vi ønsker at næringen skal utvikle seg og
241 utnytte de naturgitte forholdene vi har ved en langstrakt kystlinje. Produksjon og
242 transport må skje innenfor målsettingene for et rent miljø, god fiskehelse, komme
243 lokalsamfunnene til gagn, og sikre gode levevilkår for villaks, sjøørret og andre
244 sårbare arter.

245 Trøndelag har Norges største skogindustri. Trevirke kan være råstoff for de fleste
246 produkter, og kan i stor grad erstatte fossil olje og gass, i de fleste produkter hvor
247 det utgjør råstoffet. For Venstre er det et viktig politisk mål å plante ny skog og
248 verne viktige skogområder, spesielt gammelskog. Venstre ønsker fortrinnsvis å

249 benytte lokale treslag i forbindelse med foryngelse etter hogst. For Venstre er
250 vern av skog et viktig politisk mål for å sikre det biologiske mangfoldet.

251 Tamreindrifta er en næring som Venstre ønsker å sikre framtida for i Trøndelag.
252 Den er den avgjørende kulturbærer for vår sørsamiske urbefolkning og deres
253 alvorlig truede språk. Venstre er positiv til en ny gjennomgang av den samiske
254 tamreindriftas beiterettigheter, basert på ny kunnskap om deres historiske
255 tilstedeværelse. Venstre vil ikke bidra til utbygging av vernede vassdrag eller
256 vindkraftparker i viktige områder for tamreindrifta.

257 For at folk skal ha friheten til å bestemme hvor de skal bosette seg, ta utdanning
258 og arbeide må vi sikre full bredbåndsutbygging i hele landet innen 2025, og sikre
259 teknologiavhengig høyhastighets internett 100 mbit i hele Trøndelag. For å nå
260 dette målet kreves det økt statlig finansiering. Vi må unngå at det graves
261 parallelle grøfter for fiberlegging. Flere leverandører må få bruke samme
262 infrastruktur.

263 Venstre vil:

- 264 • Bruke anskaffelsesreglementet til å fremme grønne anskaffelser
- 265 • Dele opp anbud i mindre kontrakter for at lokalt næringsliv kan delta i
266 anbudskonkurransene
- 267 • Arbeide videre for økt utflytting av statlige arbeidsplasser til Trøndelag
- 268 • Videreutvikle Steinkjer som knutepunkt for landbruksforvaltning
- 269 • Jobbe for en tettere kobling mellom utdanningsinstitusjonene og
270 næringslivet
- 271 • Sikre at fylkeskommunen som arbeidsgiver går foran i et inkluderende
272 arbeidsliv
- 273 • Jobbe videre for bærekraftig utvikling i oppdrettsnæringa
- 274 • Overføre landbruksforvaltningen fra statsforvalteren til fylkeskommunen
- 275 • Opprettholde arealer til den sørsamiske tamreindrifta
- 276 • Støtte videreutvikling av natur- og opplevelsesbasert reiseliv med
277 utgangspunkt i fiske, natur, mat og kulturopplevelser
- 278 • Legge bedre til rette for forskningsbasert innovasjon og bedriftsetablering
279 i tilknytning til forskningsmiljøene i fylket
- 280 • Sikre vilkår for at Trondheim kan videreutvikle seg som
281 teknologihovedstaden i Norge

282 **Sørsamisk språk, kultur og næring**

283 Trøndelag er et samisk fylke. Vi har et stort, og delvis uforløst, potensial innenfor
284 samisk språk og kultur. Venstre er glade og stolte over at samisk språk, kultur,
285 næring og naboskap er del av det trønderske. Vi vil løfte fram og synliggjøre
286 samisk kultur og språk. Tråante 2017 var bare et startskudd. Vi vil satse på
287 kartlegging av samiske kulturminner. Vi vil også sikre flagging både 6. februar og
288 29. november på alle fylkeskommunale bygg og bruke tospråklig logo på
289 fylkeskommunal kommunikasjon.

290 Trøndelag er samisk forvaltningsfylkeskommune, og har samarbeidsavtale med
291 Sametinget. Det har også de samiske forvaltningskommunene, samt Trondheim.
292 Venstre mener at samisk næring, kultur og opplæring må få styrkede vilkår i
293 Trøndelag. Det var Venstre som endelig fikk på plass statlig finansiering av nytt
294 Saemien Sijte, og vi er opptatt av at vi også må få på plass de neste
295 byggetrinnene.

296 Venstre vil:

- 297 • Øke de faste tilskuddene til de samiske kulturinstitusjonene og de faste
298 samiske festivalene i Trøndelag
- 299 • Sikre finansiering av administrasjonslokaler og kulturamfi i tilknytting til
300 Saemien sijte i Snåsa
- 301 • Styrke stipendordningene for sørsamisk språk og kultur, spesielt for
302 lærerutdanningene
- 303 • Øke økonomisk støtte til opplæring i duedtie og styrke markedsføring og
304 salgskanaler for sørsamisk kunsthåndverk
- 305 • Jobbe for etablering av Røros folkehøgskole med sørsamisk kultur som en
306 viktig del av profilen
- 307 • Støtte framtidige Tråante-markeringer
- 308 • Bidra til økt bevissthet om at tilstrekkelig areal for reindrifta er en
309 avgjørende faktor for sørsamisk næring og kultur i Trøndelag

310 Energi

311 Venstre ser behovet for mer fornybar energi, men vil ikke akseptere utbygginger
312 som går på bekostning av viktige natur- eller kulturverdier i Trøndelag. Dette
313 betyr fortsatt vern av verna vassdrag. Det betyr fortsatt stopp av nye
314 vindkraftanlegg på land i Trøndelag. Løsningen ligger i skånsom oppgradering av
315 vannkraftverkene som allerede er utbygd, sammen med en kraftig satsing på
316 energisparing både for husholdninger og virksomheter.

317 Venstre vil:

- 318 • Ikke tillate mer vindkraft på land i Trøndelag
- 319 • Forsvare vernet av vernede vassdrag
- 320 • Stimulere til energiøkonomisering og strømsparing både for private og
321 bedrifter
- 322 • Unngå bruk av energi til utvinning av kryptovaluta i Trøndelag

323

324 Kultur

325 Kulturen er en viktig faktor i et inkluderende trøndersk fellesskap. Venstre ønsker
326 et bredt kulturliv i hele fylket. Vi vil satse på frivilligheten, ikke på bekostning av
327 de etablerte institusjonene, men som et viktig supplement. Vi ser kulturskolene,
328 bibliotekene og lag/organisasjoner som sentrale aktører i vårt ønske om moderne
329 distriktpolitikk og gode kulturtilbud over hele landet.

330 Trøndelag har dype historiske røtter, noe som gir seg uttrykk i et vell av
331 kulturminner. Venstre ønsker å øke innsatsen for å ta vare på, forske på og
332 formidle kunnskap om kulturminnene våre. Venstre vil styrke satsingen på
333 formidling av arkeologi og historie, og samtidig se kulturminner og friluftsliv i nær
334 sammenheng. Vi mener at lokal kultur og tilgjengelige kulturlandskap kan bidra til
335 å skape bolyst.

336 Museene er identitetsbærere og kunnskapsinstitusjoner i hele Trøndelag.
337 Magasinsituasjonen for mange av samlingene er prekære og må løses. Det er en
338 utfordring med trang økonomi og begrenset mulighet til å tilby
339 undervisningsopplegg for så mange barn og unge som man skulle ønske.
340 Museene utgjør en viktig verdi for reiselivet lokalt, og må settes i stand til å tilby
341 gode opplevelser for både lokale og tilreisende.

342 Bibliotekene er viktige både som utdannings-, dannelses-, og sosiale
343 institusjoner. Vi vil styrke bibliotekene, gjerne gjennom flere ambulerende tilbud.
344 Det er viktig at spesielt barn og unge møter kvalifiserte bibliotekarer, som kan
345 stimulere til leselyst – spesielt for gutter. Venstre vil styrke både skolebiblioteket
346 og folkebiblioteket, og legge til rette for samarbeid og sambruk.

347 I Norge var det flere krigsfanger sett i forhold til eget folketall enn i noe annet
348 naziokkupert land i Europa. Det var over 600 fangeleirer på norsk jord i løpet av
349 krigen. Det er for lav kunnskap og synlighet rundt slike krigsminner i Trøndelag.

350 Trøndelag har et verdensarvområde i Circumferensen i Røros. Venstre er opptatt
351 av å sikre tilstrekkelig midler til å videreføre og styrke arbeidet med verdensarven.
352 Vi vil også sikre økt finansiering for arbeidet med kulturmiljøer og kulturarv som
353 trehusbyen Levanger, middelalderbyen Trondheim, den sørsamiske kulturarven
354 og bergkunstreisen.

355 Venstre vil:

- 356 • Prioritere det frivillige kulturlivet
- 357 • Styrke kulturens og frivillighetens arbeid for inkludering i samfunnet vårt
- 358 • Sikre gode rammebetingelser for trønderske museer
- 359 • Sikre nye museumsmagasiner
- 360 • Vil bevilge mer penger til kulturminner
- 361 • Skape bedre rammebetingelser for kulturbasert næringsvirksomhet
- 362 • Styrke finansieringen av Turnéteateret i Trøndelag
- 363 • Øke bevilgningen til «Trønderkassa» for ungdom
- 364 • Jobbe for økte statlige bevilgninger til verna bygg
- 365 • Sikre verneverdige bygg i fylkeskommunens eie, som for eksempel
- 366 Landsgymnaset på Follo
- 367 • Stimulere til å opprette lokale gjenbruksstasjoner for bygningsmateriale
- 368 • Stimulere til vern gjennom bruk av viktige bygg i Trøndelag, som
- 369 Samfunnshuset i Namsos
- 370 • Etablere et synlighetsprosjekt med utgangspunkt i krigsfangeleire i
- 371 Trøndelag

373 Folkehelse og friluftsliv

374 Fylkeskommunen samordner folkehelsearbeidet i Trøndelag og støtter
375 folkehelsearbeidet i kommunene. Folkehelsearbeid betyr mye for befolkningens
376 helsetilstand og mulighet til å leve gode liv. At alle skal ha tilgang på et sunt miljø,
377 beskyttelse fra smittekilder og ha god informasjon om helsefremmende adferd,
378 er viktig for enkeltmenneskers frihet.

379 Tannhelsetjenesten i Trøndelag fylkeskommunen skal fortsatt være desentralisert
380 og tilby gode tjenester både til pasienter med rettigheter og betalende kunder.
381 Det er en utfordring å sikre stabilitet i bemanningen, spesielt er det krevende å
382 rekruttere til de minste fagmiljøene.

383 Akuttberedskap er viktig for opplevd sikkerhet. Venstre vil støtte et initiativ om
384 «Namsos som blålysby», der man bygger videre på utdanningene innenfor
385 ambulansesfag og prehospitale tjenester som styrking av helsetjenester i
386 grisgrendte strøk. Vi vil ha flere forsøk som i Røyrvik med ambulansespersonell
387 som jobber på sykehjem når de ikke har utrykning.

388 Venstre er et friluftslivvennlig parti. Vi vil la flere ta del i gleden av å utøve
389 friluftsliv, og ønsker å stimulere lavterskeltilbud og tilrettelegginger som kan gi
390 flere lyst og mulighet til å delta. Venstre ønsker flere turstier nært der folk bor, og
391 flest mulig av en standard som også gjør dem egnet for mennesker med
392 funksjonshemminger. Venstre vil også aktivt støtte tiltak som åpner friluftslivet
393 for trøndere med utenlandske røtter.

394 Venstre vil:

- 395 • Styrke den fylkeskommunale tannhelsetjenesten, og opprettholde en
- 396 desentralisert struktur innen fylkeskommunale tannklinikker
- 397 • Ha en aktiv rekruttering av tannleger og tannhelsesekretærer til de
- 398 offentlige tannklinikkene i hele fylket
- 399 • Jobbe for «Namsos som blålysby»
- 400 • Sikre og tilrettelegge friluftslivsområder og ferdselsårer slik at alle har
- 401 mulighet til friluftsliv med fysisk aktivitet, naturopplevelser og sosialt
- 402 fellesskap
- 403 • Prioritere friluftslivsområder i nærmiljøet

404

405 En fylkeskommune for framtida

406 Venstre vil at politiske beslutninger skal fattes så nært mulig dem det angår.
407 Derfor er lokaldemokratiet bærebjelken i et levende folkestyre. Derfor skal
408 Venstre i fylkestinget stå i første rekke for uavhengighet, åpenhet og
409 lokaldemokrati. Vi skal være pådrivere for best mulig fylkeskommunale tjenester
410 for innbyggerne i Trøndelag.

411 Venstre vil ha åpenhet og nøkternhet når det gjelder honorarer i den
412 fylkeskommunale virksomheten – både politisk og administrativ. Venstre vil ha en
413 kritisk gjennomgang av fylkeskommunens eierskap. Samtidig vil vi videreutvikle
414 de politiske hovedutvalgene ved å redusere antallet og utvide hvert utvalgs
415 ansvarsområde for å få mer helhetlig politisk styring.

416 Venstre vil:

- 417 • Videreføre formannskapsmodellen
- 418 • Sikre gode vilkår for de fylkeskommunale medvirkningsrådene
- 419 • Styrke Steinkjer som administrasjonsby gjennom aktiv oppfølging av
420 lokalisering av fylkeskommunal virksomhet
- 421 • Lansere «Trøndelag som Norges beste fylke på åpenhet»
- 422 • Opprette gave- og lobbyregistre for fylkeskommunes politikere og ansatte
- 423 • Utarbeide en ordning med elektronisk offentlig postjournal for selskaper
424 som har fylkeskommunen som majoritetseier
- 425 • Sikre god håndtering og oppfølging av varsler og varslings sak, og bygge en
426 god kultur i fylkeskommunen for varsling
- 427 • Ikke ha styrehonorar for fylkespolitikere for styreverv i fylkeskommunale
428 virksomheter
- 429 • Unngå honorarer for styreverv man har i kraft av sin stilling som
430 fylkeskommunalt ansatt
- 431 • Kreve samlet årlig oversikt over styrehonorarer og lederlønninger i
432 virksomheter der Trøndelag fylkeskommunes er vesentlig eier